

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Analýza možnosti řešení domácího násilí ze strany Policie ČR

Analysis of the Possibility of Solving Domestic Violence by the Police of the Czech Republic

Bakalářská práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Plánování a řízení krizových situací

Autor bakalářské práce: Veronika Dyršmířová
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Břetislav Čupr

Kladno 2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Dyršmířová** Jméno: **Veronika** Osobní číslo: **483100**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Plánování a řízení krizových situací**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Analýza možnosti řešení domácího násilí ze strany Policie ČR

Název bakalářské práce anglicky:

Analysis of the Possibility of Solving Domestic Violence by the Police of the Czech Republic

Pokyny pro vypracování:

Bakalářská práce bude zaměřena na problematiku oprávněných postupů ze strany Policie ČR v případech domácího násilí. Teoretická část bude charakterizovat domácí násilí, jeho zdroje, právní rámec v ČR a požadavky kladené na příslušníky Policie ČR při řešení těchto situací. Praktická část bakalářské práce bude obsahovat šetření vedené prostřednictvím řízených rozhovorů s příslušníky Policie ČR. Tuto část doplní vybrané kazuistiky z policejní praxe a jejich evaluace, na základě postupu Policie ČR při řešení domácího násilí. Výsledky provedeného šetření povedou k návrhu doporučení pro efektivní policejní praxi.

Seznam doporučené literatury:

- [1] ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ, Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence, Praha: Portál, 2011, ISBN 978-80-7367-690-2
- [2] ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí], Praha: Grada, 2008, ISBN 978-80-247-2207-8
- [3] ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Policejní psychologie, ed. 2, Píseň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, ISBN 978-80-7380-581-4

Jméno a příjmení vedoucí(ho) bakalářské práce:

Ing. Břetislav Čupr

Jméno a příjmení konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **15.02.2021**

Platnost zadání bakalářské práce: **18.09.2022**

doc. Mgr. Zdeněk Hon, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
podpis děkana(ky)

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Analýza možností řešení domácího násilí ze strany Policie ČR vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 13.05.2021

.....
Veronika Dyršmíková

PODĚKOVÁNÍ

Velké poděkování patří mému vedoucímu práce Ing. Břetislavovi Čuprovi za trpělivost, odborné vedení, za cenné připomínky a rady. Dále bych ráda poděkovala npor. Ing. Michalovi Krčkovi za poskytnutí materiálů k vypracování práce. Ráda bych také poděkovala respondentů, kteří mi věnovala čas během rozhovorů.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou domácího násilí a vysvětluje postupy Policie ČR v této problematice. Cílem práce je objasnit terminologii, která se k tomuto tématu pojí, a skutečné postupy Policie ČR v praxi při řešení domácího násilí včetně uvedení skutečných kazuistik a zkušeností příslušníků Policie ČR.

Teoretická část práce se věnuje znakům, formám, cyklu, příčinám a aktérům domácího násilí. Dále se práce zabývá platnou legislativou této problematiky. Posledním tématem, kterému se teoretická část věnuje je postup Policie ČR v situacích domácího násilí a komunikace.

Praktická část je věnována kvalitativnímu šetření efektivity policejní činnosti zaměřené na problematiku domácího násilí provedené prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s příslušníky Policie ČR.

Klíčová slova

Domácí násilí; ohrožená osoba; násilná osoba; Policie ČR; institut vykázání; metoda SARA DN.

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with the issue of domestic violence and explains the procedures of the Police of the Czech Republic in this area. The aim of the thesis is to clarify the terminology associated with this topic and the actual procedures of the Police of the Czech Republic in practice in dealing with domestic violence, including the presentation of real case studies and experiences of members of the Czech Police.

The theoretical part of the thesis deals with the signs, forms, cycle, causes and actors of domestic violence. Furthermore, the work deals with current legislation on this issue. The last topic, which the theoretical part deals with, is the procedure of the Police of the Czech Republic in situation of domestic violence and communication.

The practical part is devoted to a qualitative investigation of the effectiveness of police activities focused on the issue of domestic violence conducted through semi-structured interviews with members of the Czech Police.

Keywords

Domestic violence; endangered person; violent person; Police of the Czech Republic; institute of banishment; method SARA DN.

Obsah

1	ÚVOD	9
2	CÍLE PRÁCE	10
3	PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU	11
3.1	Domácí násilí	11
3.1.1	Znaky domácího násilí	11
3.1.2	Formy domácího násilí	12
3.1.3	Cyklus domácího násilí	14
3.1.4	Příčiny domácího násilí	16
3.2	Aktéři domácího násilí	19
3.2.1	Ohrožená osoba	19
3.2.2	Násilná osoba	20
3.3	Viktimizace	22
3.4	Legislativa domácího násilí	23
3.5	Policie České republiky	25
3.5.1	Vykázání	26
3.6	Postup Policie ČR v případech domácího násilí	28
3.6.1	Postup po oznámení incidentu	28
3.6.2	Postup při vykázání	30
3.6.3	Postup ve zvláštních případech	31
3.7	Komunikace příslušníků Policie ČR	32
3.7.1	Komunikace s ohroženou osobou	32
3.7.2	Komunikace s násilnou osobou	34
3.7.3	Metoda SARA DN	35

4	METODIKA	37
5	VÝSLEDKY	39
5.1	Vyhodnocení rozhovorů s respondenty.....	39
5.2	Analýza kazuistik	42
5.2.1	Kazuistika č. 1.....	42
5.2.2	Kazuistika č. 2	44
5.2.3	Kazuistika č. 3	46
6	DISKUZE	48
6.1	Návrh.....	51
7	ZÁVĚR.....	53
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	54
9	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	55
10	SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK.....	58
11	SEZNAM PŘÍLOH.....	59

1 ÚVOD

Problematika domácího násilí byla dlouho považována za tabuizované téma, o které veřejnost včetně odborníků nejevila příliš zájem. Domnívali se, že partnerské či rodinné spory jsou soukromou a neveřejnou záležitostí, tudíž násilí odehrávající se za zavřenými dveřmi bylo chápáno jako běžná hádka, která do vztahu patřila a pro společnost byla přijatelná. Postupem času začala společnost být více otevřená této problematice, neboť se začaly objevovat statistiky na základě kterých si veřejnost začala uvědomovat vážnost problému. Případy domácího násilí a následnou pomocí obětem se již dnes zabývá řada státních i nestátních organizací. Domácí násilí je jedním z nejzávažnějších problémů společnosti, který nesmí být tolerován a přehlížen.

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku oprávněných postupů Policii ČR v případech domácího násilí. Teoretická část práce je věnována studii odborné literatury problematiky domácího násilí, legislativy, možných postupů a oprávnění policistů. Praktická část práce obsahuje analýzu postupů příslušníků Policie ČR doplněnou o vybrané kazuistiky týkající se dané problematiky. Na závěr bude navržen efektivní postup policistů v případech domácího násilí.

2 CÍLE PRÁCE

Cílem teoretické části práce je definovat pojmy související s problematikou domácího násilí, popsat možné příčiny vzniku domácího násilí, charakterizovat aktéry domácího násilí, objasnit legislativu týkající se této problematiky a zmapovat postupy příslušníků Policie ČR v případech domácího násilí.

Cílem praktické části práce je analyzovat prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů a kazuistik připravenost a vyškolenost policistů na problematiku domácího násilí.

Hlavním cílem bakalářské práce je analýza postupů Policie ČR v případech domácího násilí a návrh efektivního řešení pro policejní praxi. Výsledky práce by měly přinést ucelený a efektivní pohled na řešení případů domácího násilí ze strany Policie ČR.

3 PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU

3.1 Domácí násilí

Násilí lze charakterizovat jako záměrné užití síly agresivní osoby proti jiné osobě, skupině či společnosti pomocí tělesných útoků, výhrůžek či jiného nepřiměřeného chování, kterým může způsobit fyzické zranění či psychickou újmu. Násilným chováním chce jedinec ublížit, zranit nebo usmrtit druhou osobu [1].

Pojem domácí násilí nemá v současné době jasně vymezenou závaznou a jednotnou definici. V české i zahraniční společnosti je mnoho výkladů, které v širším pojetí vysvětlují domácí násilí jako způsob chování mezi osobami žijícími ve společné domácnosti (blízké osoby – partneři, manželé), kdy jedna osoba (násilná) uplatňuje svoji moc nad druhou (ohroženou) osobou. K násilnému chování dochází opakovaně, dlouhodobě a skrytě mimo kontrolu veřejnosti. Intenzita násilných ataků se stupňuje, čímž vede ke ztrátě schopnosti násilné jednání zastavit [2].

Jiným pohledem na domácí násilí rozumíme dlouhodobé, opakující se jednostranné násilí, které zahrnuje užití fyzického, psychického, sexuálního, sociálního či ekonomického způsobu jednání ve vztahu blízkých osob bydlících ve společné domácnosti [3].

3.1.1 Znaky domácího násilí

V každé domácnosti jednou za čas dochází k nedorozumění, sporům, hádkám nebo konfliktům. Nelze to však ihned považovat za domácí násilí. Odlišit domácí násilí od běžných neshod napomáhají klíčové znaky, které musí být v případech této problematiky naplněny.

Hlavními znaky domácího násilí jsou:

- opakovatelnost – nejedná se o ojedinělý a jednorázový incident, násilné incidenty mají nepřetržitý opakující se cyklus;
- dlouhodobost – násilí trvá i několik let, než se oběť rozhodne vyhledat pomoc;
- eskalace (nárůst intenzity) – stupňující se útoky, kdy na začátku dochází k psychickému nátlaku, dále k fyzickým útokům, které následně přerůstají k závažnějším činům ohrožujícím život a zdraví oběti;
- jasné role – nezpochybnitelné vymezení postavení násilné osoby a ohrožené osoby, role jsou neměnné;
- neveřejnost – násilí se odehrává beze svědků, za zavřenými dveřmi [4].

3.1.2 Formy domácího násilí

Cílem všech forem domácího násilí je získat a udržet moc nad druhým. Pro naplnění cíle násilná osoba uplatňuje řadu metod, nicméně nejčastěji se dopouští psychického týrání, které přerůstá ve fyzické napadání. Domácí násilí lze rozdělit na jednotlivé formy, které se mohou vyskytovat i vzájemně [4].

- Psychické násilí

Psychické neboli jinak označované psychologické, citové či emocionální násilí je jednou z nejčastějších forem domácího násilí. Páchající osoba usiluje ponižováním, urážením, zastrašováním, vyhrožováním nebo bezdůvodným obviňováním o oslabení psychické stránky druhé osoby. U oběti může docházet ke ztrátě sebevědomí, sebedůvěry vedoucí k neschopnosti samostatného rozhodování a závislosti na násilné osobě. V závažnějších případech může nastat pocit beznaděje eskalující k sebevražedným sklonům. Prokazatelnost psychického násilí je mnohdy náročná, neboť tato forma nezanechává žádné

viditelné projevy (např. podlitiny, modřiny, zlomeniny). V důsledku dochází k protirečení, kdy tvrzení ohrožené osoby proti násilné osobě je hodnoceno jako manželský, případně mezigenerační spor [4].

- Fyzické násilí

Fyzické násilí lze charakterizovat jako viditelné násilí, které za sebou zanechává stopy. Osoba násilná využívá své převahy a fyzické síly ke snaze způsobit bolest, zranění či poškození zdraví druhé osoby. Agresor se nejčastěji uchyluje k bití (rukou či předměty), kopání, škrcení, strkání, svazování, kousání, pálení nebo v závažnějších případech ohrožuje oběť bodnou či střelnou zbraní. Přesto však ke svému násilnému jednání může zvolit i méně obvyklé způsoby, např. nasazení roubíku či pytle na hlavu, bezohlednost v automobilu, neumožnění vyhledání lékařské pomoci nebo odpírání stravování a odpočinku [4].

- Sexuální násilí

Sexuální zneužívání se nejčastěji odehrává v partnerském soužití osob, kdy se oběťmi stávají převážně ženy. Znásilnění, nedobrovolný pohlavní styk nebo vynucení různých sexuálních aktivit a praktik je klasifikováno jako sexuální násilí. Uspokojení svých potřeb dosahují násilné osoby manipulací a vydíráním. Jednání násilné osoby bývá často omlouváno manželskými povinnostmi, které jsou ženy povinny plnit [4].

- Ekonomické násilí

Ekonomickým násilím rozumíme zamezování přístupu k finančním prostředkům, přiděl financí dle chování, kontrola bankovních účtů a celkové ekonomické situace domácnosti, nucení k práci či zákaz pracovat. Ohrožená

osoba se stává finančně závislá na násilníkovi. V případě, kdy se oběť rozhodne odejít, útočník odmítá platit účty, ničí a rozprodává majetek nebo zabavuje věci oběti pouze pro svou vlastní potřebu [4].

- Sociální násilí

Nejčastěji dochází k izolaci ohrožené osoby. Násilná osoba zakazuje oběti jakýkoliv kontakt s blízkým okolím, ať už se jedná o rodinu oběti, příbuzné, přátele či sousedy. Oběť nemá dovoleno přijímat jakékoli návštěvy, má zakázáno s kýmkoli telefonovat, nesmí užívat žádný prostředek sloužící ke komunikaci včetně internetových a sociálních sítí. Součástí izolace je i neustálá kontrola mimo domácnost, kdy násilník např. doprovází ohroženou osobu k lékaři, na úřady, do obchodu nebo ji kontroluje v práci. Hlavním cílem této formy je znemožnit oběti zajistit si pomoc [4].

3.1.3 Cyklus domácího násilí

O cyklu domácího násilí se poprvé v 70. letech 20. století zmínila americká psycholožka Lenore Edna Walker. Studii této problematiky založila na rozhovorech s ženami, které byly vystaveny násilí. Domácí násilí začíná zejména útoky proti lidské důstojnosti s cílem snížit sebevědomí a sebeúctu ohrožené osobě a dále se vyvíjí v útoky proti lidskému zdraví, čímž může vyústit v útoky proti životu. K násilnému jednání nedochází stále, naopak probíhá v určitém opakujícím se cyklu, kdy období napětí a násilí mezi partnery je střídáno obdobím usmíření a klidu. Teorie cyklu napomáhá objasnit vzorce chování násilné osoby a poskytuje pochopení společnosti, proč ohrožené osoby zůstávají v násilném vztahu. Cyklus domácího násilí zahrnuje čtyři fáze, které jsou definovány určitými charakteristikami [5].

- Fáze narůstajícího napětí

Během první fáze dochází k nárůstu napětí a vztah je mezi blízkými osobami nepřátelský, selhává vzájemná komunikace, kterou doprovázejí neshody a spory. Násilná osoba často negativně reaguje na vnější faktory, které mohou být vyvolány rodinnými problémy, potížemi v zaměstnání či únavou. V chování násilníka převažuje podrážděnost, slovní agresivita, výbušnost a kritika. Oběť prožívá období strachu, dělá cokoli pro to, aby udržela klid, snaží se porozumět násilné osobě, omlouvá chování agresora a přebírá odpovědnost viny na sebe ve snaze předejít zhoršení situace či dalším incidentům. Čím déle napětí ve vztahu přetrvává, tím bývá eskalace konfliktů nevyhnutelnější [5].

- Fáze násilí

Ve fázi násilí se začíná projevovat agresivita útočníka v podobě fyzických útoků, kdy se snaží oběti přivodit bolest a zranění. Násilník je nepředvídatelný v zahájení útoků a jeho způsob použití síly může mít několik podob, např. kopání, mlácení, škrčení, či znásilnění. Oběť z této fáze vychází jako bezmocný a zoufalý člověk s ránami na psychickém i fyzickém zdraví. Ohrožená osoba se v násilném období snaží o odchod ze vztahu, avšak u agresora dochází ke zhoršení situace, neboť se naučí používat násilí jako donucovací a kontrolující prostředek [5].

- Fáze usmíření

Fázi usmíření lze charakterizovat jako změnu chování násilníka, který si uvědomuje možnou ztrátu oběti. Ve snaze uklidnit situaci a získat opět náklonnost oběti začíná násilník postupně omlouvat své jednání, žádá

o odpouštění, slibuje, že už se to nebude nikdy opakovat, zahrnuje oběť dárky a dává najevo předstíranou lítost a lásku. Pokud násilníkova strategie nevyjde, začne obviňovat z konfliktů oběť, případně vyhrožuje sebepoškozením či sebevraždou [5].

- Fáze klidu

Fáze klidu bývá považována za součást fáze usmíření. Násilník plní své sliby, udržuje klidný a harmonický vztah s obětí, která věří ve změnu útočníka a doufá v lepší budoucnost. Nicméně problémy násilné osoby přetrvávají a pomalu přerůstají do fáze napětí [5].

Opakující se cyklus domácího násilí může trvat i několik desítek let, než je nějakým způsobem přerušeno či ukončeno. Ve většině případů je oběť nucena zůstat ve vztahu, neboť má strach z reakce útočníka, bojí se ztráty péče o děti nebo cítí stud vůči rodině a veřejnosti. Dalšími možnými komplikacemi bránícími oběti odejít ze vztahu mohou být kulturní, náboženské nebo finanční překážky. Ohrožená osoba zpravidla bývá finančně závislá na útočnickovi a postrádá tak finanční zabezpečení k odchodu [5].

3.1.4 Příčiny domácího násilí

Zásadním bodem pro vznik domácího násilí je u násilné osoby pocit potřeby ovládat a kontrolovat druhou osobu. Násilník se svého agresivního chování dopouští zejména z důvodu nízké sebeúcty, extrémní žárlivosti, potíží s ovládnutím hněvu a emocí nebo pokud se cítí pod úrovní druhé osoby v rámci vzdělání či socioekonomického postavení. Avšak domácí násilí je individuální záležitostí a za každým případem domácího násilí stojí jiná příčina. Je však možné vycházet z několika úhlů pohledu. Někteří jedinci s velmi tradičním přesvědčením žijí v domněnku, že mají právo ovládat svého partnera a ženy nejsou

rovnocenné mužům. Jiní mohou mít násilné chování naučené z místa, kde vyrůstali a domácí násilí bylo přijímáno jako běžná součást výchovy. V ojedinělých případech mohou mít násilné osoby nediagnostikovanou poruchu osobnosti nebo psychologickou poruchu [6].

První zmínky o příčinách domácího násilí byly založené na jednofaktorových teoriích, které se opíraly o jedinečnost a výjimečnost vzniklých případů. Jednofaktorové teorie lze členit na psychologické, sociologické a biologicko-genetické teorie [6].

Psychologická teorie se soustředila na psychickou stránku agresivního jedince a ohrožené osoby. Předpokladem této teorie je, že násilné chování bývá zapříčiněno povahovými zvláštnostmi a poruchou osobnosti násilníka. Sociologická teorie se zaměřuje na uplatňování moci a kontroly v patriarchální společnosti. Biologicko-genetická teorie vysvětlovala pouze obecné predispozice k násilnému chování, což vedlo k zániku tohoto jednoduchého pojetí [6].

Modernějším přístupem k příčinám domácího násilí jsou multifaktorové teorie, které násilí vnímají jako souhrn mnoha ovlivňujících a působících vlivů v partnerském vztahu. Nejvýznamnější multifaktorovým konceptem je ekologický model D. G. Duttona, představující čtyři roviny zdrojů a příčin domácího násilí [6].

- Makrosystémová rovina

Princip založený na hodnotách, kultuře a postojích uznávaných danou společností. Výskyt domácího násilí vysvětluje důsledkem patriarchálních hodnot založených na nadvládě mužů a toleranci násilí na ženách. Avšak teorie nevysvětluje násilí, které se odehrává v homosexuálních a mezigeneračních vztazích či ve vztahu, kdy násilí je páčáno na mužích ženou [6].

- Mikrosystémová rovina

Teorie zabývající se problémy plynoucími z rodiny a nejbližšího okolí jedince. V rodinném prostředí jsou jasně stanoveny a předepsány role, chování jednotlivých členů je usměrňováno rolovými předpisy, které jsou založeny na jiných principech než předpisy, o které mají zájem jednotliví členové rodiny. Rodina se velmi dobře zná, dovede předpokládat chování a reakce v běžných i těžkých situacích, při kterých se buď vzájemně podpoří nebo zraní [6].

- Exosystémová rovina

Rovina založena na sociálních kulturách, ve kterých se jedinec pohybuje. Jedná se především o nejbližší sociální okolí jedince, např. škola, pracovní kolektiv, komunita či vrstevnická skupina. Exosystémová rovina bere v úvahu životní situace a sociální struktury (formální a neformální), které se v životě objevují. Teorie dále vyzdvihuje rizikové faktory, které mohou vést ke vzniku domácího násilí, např. stres v zaměstnání, nezaměstnanost, vztahové neshody nebo nedostatečný příjem [6].

- Ontogenetická rovina

Teoretický koncept hledající příčinu v individuálních charakteristikách osobnosti osoby násilné i ohrožené a dále se zabývající jejich vzájemnými interakcemi. Předpokladem této úrovně je adaptace násilníka na řešení stresujících a rizikových situací agresivním způsobem. Rizikovým faktorem pro rozvoj násilného chování v dospělém věku je přímý kontakt s násilím v dětství. Tato rovina je ovlivněna mikrosystémem, ve kterém se dítě učí fungování ve společnosti, a zároveň genetickými predispozicemi [6].

3.2 Aktéři domácího násilí

Za účastníky domácího násilí se považuje osoba ohrožená, osoba násilná a další členové společné domácnosti včetně dětí, kteří mohou být svědky celého incidentu.

3.2.1 Ohrožená osoba

V roli ohrožené osoby se může ocitnout každý jedinec, který je vystaven násilnému chování ze strany blízké osoby ve společném obydlí. Oběť se stává osoba bez ohledu na pohlaví, stáří, vzdělání, společenské postavení, finanční zajištění nebo náboženské vyznání. V současné době je poukazováno na skutečnost, že oběťmi nejsou výhradně ženy. Oběťmi domácího násilí se stávají i muži, senioři, děti nebo členi LGBT komunity [7; 8].

Vyrovnání se s takovou zkušeností bývá velmi náročné a je ovlivněno řadou okolností. Ohrožená osoba může trpět pocitem studu za nezvládnutí situace a neschopnost ochránit své děti. V jiném případě má oběť potřebu udržet vztah za každou cenu z důvodu, kdy nechce být právě osobou, která odešla a „rozbila rodinu“. V praxi ohrožená osoba často zaujímá ambivalentní postoj k násilné osobě se sklonem omlouvat její násilný způsob jednání a zlehčovat vážnost situace [9].

V počátcích násilného vztahu se oběť pokouší vycházet násilné osobě vstříc, podřizuje se násilnickovým potřebám a požadavkům, avšak čím více se přizpůsobuje a podřizuje, tím se násilí stupňuje a je nemožné jej zastavit. Následky domácího násilí poté bývají fyzického a emočního rázu. Psychické následky se mohou u oběti projevovat depresemi, poruchami spánku a stravování, sociální izolací či posttraumatickou stresovou poruchou. Násilí ale

také ovlivňuje jejich schopnost získat nebo udržet si práci, udržovat kontakty s přáteli a rodinou či rozvíjet kontakty v rámci své komunity [9].

V případě ohrožené osoby se můžeme setkat i s řadou různých faktorů, kterými je ovlivňována. Jedním z ovlivňujících faktorů může být násilná zkušenost z dětství, kdy si poté v dospělém věku vybírá nevhodný protějšek, který má násilné sklony, což může následně vyvolat u oběti syndrom naučené bezmoci. Oběť se přizpůsobuje útočníkovi, „naučí“ se přežít násilné chování, neboť ztrácí naději a schopnost vyhledat pomoc a situaci řešit. Souvisejícím a zároveň druhým faktorem rozumíme syndrom týrané osoby, kdy oběť vnímá násilí jako vlastní chybu. Představa, že opustí agresora a bude žít odděleně, je pro oběť více bolestivá než samotné týrání. Posledním faktorem, který sledujeme u ohrožené osoby, je stockholmský syndrom, kdy se oběť ocitá pouze v přítomnosti agresora, je odříznuta od okolí. Na základě milého a laskavého chování agresora má oběť k násilníkovi kladný vztah, neboť ji tímto ojedinělým chováním dává naději [9; 10].

3.2.2 Násilná osoba

Každý jedinec dopouštějící se domácího násilí jakýmkoliv způsobem na osobách blízkých ve společné domácnosti je považován za osobu násilnou. Typickými rysy násilné osoby bývá nízké sebevědomí, extrémní žárlivost, víra v tradiční a patriarchální rodinu, mužská nadřazenost, nedostatečná kontrola impulsů na podněty, nepřiměřená reakce na stres, kterou se snaží zvládnout pomocí alkoholu s následným fyzickým napadnutím ženy, nebo pohlavní styk ke zvýšení ega. Násilník považuje násilí za jediný vhodný a správný způsob řešení neshod [7].

Násilná osoba často své chování vysvětluje ztrátou kontroly při stresových situacích nebo požitím alkoholického nápoje či drog. Jednání většinou popírá či bagatelizuje a odpovědnost za své činy přehazuje na jiné [5].

Na základě reprezentativního šetření Saunderse lze vyvodit tři typy násilných mužů.

- Výhradně rodinný násilník

Jedinec, který se násilného chování dopouští pouze na svých blízkých. Ve společnosti působí mile, přátelsky, chová se dle společenských pravidel a neprojevuje výraznější násilné chování. V praxi poté dochází k pochybnostem a nedůvěře vůči ohrožené osobě, neboť společnost zná pouze jeho pozitivní stránku a vnímá ho jako slušného člověka. Tento typ násilníka je také označován za zdatného manipulátora nebo násilníka dvojí tváře [5].

- Obecně násilný násilník

Sociálně problémová osoba, která své násilné chování dává najevo doma i na veřejnosti. V tomto případě se většinou jedná o násilníka s kriminální minulostí. Násilí používá jako běžný prostředek k dosažení svých cílů, neboť vyrůstal v násilném prostředí a jiný způsob jednání nezná. Násilníci zpravidla mívají problémy s alkoholem a drogami [5].

- Emocionálně nestálý násilník

Jedinec s převládajícími psychickými problémy, trpící převážně úzkostmi a depresemi. Tento typ násilníka se dopouští hlavně psychického násilí, zřídka fyzického. Zpravidla bývá emočně labilní, cítí se přehlížen, nedoceněn a své

problémy přenáší na blízké osoby a okolí. V tomto případě je velká šance, že si násilník připustí své chyby, vyhledá odbornou pomoc a změní své chování [5].

3.3 Viktimizace

Viktimizací rozumíme proces, kterým se osoba stává obětí trestného činu. Procesem viktimizace, samotnou obětí, vztahem mezi obětí a násilníkem, rolí oběti v procesu odhalování, způsoby pomoci obětem a následnou ochranou před viktimizací potencionálních obětí se zabývá vědní obor viktimologie. Z viktimologického pohledu rozlišujeme viktimizaci primární, sekundární a terciární [11].

Primární viktimizace je újma způsobená bezprostředním jednáním násilné osoby, v jehož důsledku se jedinec stává obětí trestného činu. Primární újmy, kterými oběti trpí, mají charakter emocionálních, fyzických a materiálních zranění. Mezi materiální újmy patří odcizení, ztráta či poškození majetku oběti, ale též finanční potíže, např. v důsledku nákladů na uzdravení. V případě fyzické újmy se jedná zejména o lehčí fyzická poranění, která však přerůstají v těžká ublížení na zdraví až usmrcení. Následky duševní újmy jsou u každé oběti ojedinělé, některé trpí poruchou spánku, jiné zažívají deprese či úzkosti [11].

Sekundární viktimizací rozumíme újmu vznikající následkem reakcí formálních instancí sociální kontroly i neformálního společenského okolí. Sekundární rány způsobuje převážně okolí oběti svým chováním a negativními reakcemi na nastalou situaci. Ze strany společnosti nadále dochází k obviňování oběti, neboť hledá vysvětlení napadení v jejím špatném, provokativním a naivním chování. Potencionálním zdrojem viktimizace může být i nevhodné jednání subjektů trestního řízení, příslušníků Policie ČR, státních zástupců nebo soudců, v důsledku nevhodné komunikace, nedostatečné informovanosti,

nesrozumitelného vysvětlování, netaktního přístupu či nedostatečné pozornosti oběti [11].

O **terciární viktimizaci** hovoříme v případě, že jedinec není schopen se vyrovnat s traumatizující zkušeností. Oběť se pod veškerým tlakem a náporem dostává do situace, kdy není schopna návratu do původního stylu života. S terciární viktimizací bývá úzce spojená posttraumatická stresová porucha, V důsledku svých zkušeností může u oběti nastat posttraumatická stresová porucha, která se rozvíjí po psychicky těžkých, stresujících incidentech. Jejichž intenzita přesahuje běžnou lidskou zkušenost [11].

3.4 Legislativa domácího násilí

Před přijetím nového zákona na ochranu domácího násilí měla ohrožená osoba omezené možnosti v řešení domácího násilí. Společnou domácnost, kde docházelo k násilí, opouštěla oběť, nikoli násilná osoba. Možnost oběti bránit se před domácím násilím právní cestou byla pouze po prokázání útoku na zdraví nebo život, kdy útok naplnil skutkovou podstatu některých z trestných činů nebo přestupků. V současné době je ochrana před domácím násilím založena zejména na principu ochrany osoby ohrožené domácím násilím ve společné domácnosti, kterou sdílela s násilnou osobou [4].

Podstatnou a významnou změnu nejen v právní legislativě domácího násilí, ale také ve způsobu ochrany ohrožené osoby, přinesl rok 2007 přijetím zákona č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím, který upravuje a vzájemně spojuje postupy Policie ČR, justice a sociálních služeb při řešení případů domácího násilí. Tento zákon dále zavedl systémový, komplexní přístup v rámci prevence a ochrany před domácím násilím. Klíčovým přínosem tohoto zákona je tzv. institut vykázání [4].

Z důvodu zásadních změn v oblasti domácího násilí bylo novelizováno několik zákonů. Novelizace se týkala zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení.

V současné době zajišťují ochranu před domácím násilím následující zákony:

- zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím;
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR;
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník;
- zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích;
- zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád;
- zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů.

Pokud tedy v České republice dojde k násilí mezi blízkými osobami ve společném obydlí, je možné postihnout pouze jednotlivé činy násilného jednání, jestliže naplňují některé ze skutkových podstat. Pachatelé domácího násilí se nejčastěji dopouštějí týrání svěřené osoby (dítě, senior, osoba se zdravotním handicapem) dle § 198 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a týrání osoby žijící ve společném obydlí dle § 199 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Avšak v rámci této problematiky mohou jedinci páchat i další trestné činy vymezené v trestním zákoníku, jedná se především o těžké ublížení na zdraví (§ 145), ublížení na zdraví (§ 146), zbavení osobní svobody (§ 170), omezování osobní svobody (§ 171), vydírání (§ 175), znásilnění (§ 185), sexuální nátlak (§ 186), pohlavní zneužití (§ 187), zanedbávání povinné výživy (§ 196), maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 337), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352), nebezpečné vyhrožování (§ 353), nepřekažení trestného činu (§ 367) a neoznámení trestného činu (§ 368). Jedinec se dále v případě domácího

násilí může dopustit přestupku proti občanskému soužití dle § 7 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

V případech domácího násilí mají oběti právo podat trestní oznámení na násilnou osobu, stejně jako kterýkoliv občan ČR. Avšak dle § 163 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, musí poškozená osoba udělit souhlas se stíháním pachatele za podmínky, že jsou vykázány znaky skutkové podstaty některého z trestných činů. Souhlasu poškozené osoby není zapotřebí, jestliže je mladší patnácti let nebo není schopna udělit souhlas z důvodu duševní poruchy. I přesto, že oběti mají tuto možnost, případy domácího násilí končí zpravidla zdoluhavým procesem trestního řízení, neboť pro dokazování není dostatek objektivních informací, nebo vzetím návrhu zpět vystrašenou ohroženou osobu, která raději setrvává ve vztahu s pachatelem [4].

3.5 Policie České republiky

Policie ČR, dále jen policie, je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Policie slouží veřejnosti a jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Policie rovněž plní úkoly dle trestního řádu, dále úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy EU či mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu ČR. Policie ČR je podřízena a koordinována ministerstvem vnitra, které utváří podmínky pro plnění úkolů policie. Činnost PČR řídí policejní prezidium, v jehož čele stojí policejní prezident, který je podřízen ministerstvu vnitra a odpovídá za činnost PČR ministři. Současným policejním prezidentem je generálmajor Jan Švejdar. Policejnímu prezidiu jsou podřízeny útvary s celostátní působností a krajská ředitelství policie. V současné době je zákonem zřízeno 14 krajských ředitelství. Policie ČR je nedílnou součástí bezpečnostního systému státu a jednou ze základních složek IZS.

3.5.1 Vykázání

Shledá-li na místě incidentu příslušník policie důvodné podezření nebezpečného útoku proti ohrožené osobě, má dle § 44 zákona č. 237/2008 Sb., o Policii ČR oprávnění vykázat násilnou osobu ze společného obydlí a bezprostředního okolí. Vykázat násilnou osobu lze i v její nepřítomnosti. Vykázání trvá po dobu deseti dnů, přičemž desetidenní lhůta započne dnem následujícím po dni, kdy došlo k vykázání, a končí desátého dne ve 24.00 hodin, jestliže nedošlo k prodloužení vykázání na základě návrhu oběti na vydání předběžného opatření. Během vykázání je násilná osoba povinna zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou a zdržet se vstupu do společného obydlí či bezprostředního okolí bydliště. Ani se souhlasem oběti není možné zkrátit dobu trvání [12]

Vykázání je považováno za opatření netrestného charakteru, které má především preventivní účinek z hlediska rizika hrozících budoucích ataků. Vykázání oznamuje policista ústně oběma stranám. Pokud vykázaná osoba nesouhlasí s vykázáním, poskytne jí policista dle § 44 odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR možnost podat ve věci námitky. Vykázaná osoba tak může námitky podat ústně na místě incidentu, které policista následně uvede do potvrzení o vykázání nebo písemně příslušnému krajskému ředitelství do 3 dnů od převzetí potvrzení. [12]

Od roku 2007 do roku 2020 došlo k 16 642 vykázání. Nejvíce vykázaných osob sčítá Ústecký kraj, kde došlo během čtrnácti let k 2 174 vykázání.

Tabulka 1 - Vykázání v roce 2007-2013 [13]

KRAJ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	CELKEM
Ústecký	81	87	134	133	202	204	156	997
Moravskoslezský	213	110	111	108	135	97	107	881
Jihomoravský	82	72	82	87	118	150	128	719
Hlavní město Praha	59	34	48	104	123	138	155	661
Středočeský	79	67	59	64	121	106	111	607
Karlovarský	32	46	49	79	137	111	97	551
Zlínský	49	46	36	81	126	102	101	541
Pardubický	61	39	44	73	92	104	83	496
Liberecký	30	36	68	62	82	104	113	495
Olomoucký	44	35	43	61	112	100	94	489
Jihočeský	50	37	35	84	72	64	63	405
Vysočina	32	26	39	51	42	43	73	306
Královéhradecký	34	22	16	44	45	52	41	254
Plzeňský	16	22	14	27	23	30	39	171
CELKEM	862	679	778	1058	1430	1405	1361	7573

Tabulka 2 - Vykázání v roce 2014-2020 [13]

KRAJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	CELKEM
Hlavní město Praha	213	192	206	200	186	177	167	1341
Ústecký	137	163	181	204	197	159	136	1177
Jihomoravský	118	124	117	106	112	115	130	822
Moravskoslezský	124	112	122	117	127	125	93	820
Středočeský	119	104	103	103	120	123	82	754
Olomoucký	87	109	95	93	75	73	75	607
Liberecký	100	79	80	80	76	76	101	592
Karlovarský	114	93	89	82	70	57	46	551
Královéhradecký	35	32	57	113	73	97	112	519
Vysočina	74	77	55	47	64	73	52	442
Pardubický	80	69	77	60	55	55	43	439
Zlínský	83	67	55	57	53	50	48	413
Jihočeský	56	54	53	57	47	52	45	364
Plzeňský	42	31	26	31	31	27	40	228
CELKEM	1382	1306	1316	1350	1286	1259	1170	9069

3.6 Postup Policie ČR v případech domácího násilí

Úkolem PČR v případech oznámení o incidentu domácího násilí je nejen šetření v rámci přestupkového nebo trestního řízení, ale zejména ochrana ohrožené osoby. Proto by měl policista v první řadě věnovat pozornost pomoci ohrožené osobě, zpravidla před nebezpečím dalšího hrozícího útoku [12].

3.6.1 Postup po oznámení incidentu

Policie ČR je vždy povinna přijmout oznámení o incidentu domácího násilí. Policista, který oznámení přijímá, vyhodnotí hrozbu nebezpečného útoku a hrozbu zvláště závažného útoku, zajistí provedení všech nezbytných úkonů a pokouší se získat všechny potřebné informace k incidentu prostřednictvím lustrace v dostupných evidencích PČR (např. v IS ETŘ) za účelem zjištění, zda byl u daných osob v minulosti řešen podobný případ nebo vykázání, zda násilná nebo ohrožená osoba nejsou držiteli střelných zbraní či pachatelé násilné trestné činnosti. Zjištěné informace přijímajícím policistou jsou neprodleně předány policistům, kteří jsou vysláni na místo incidentu [12].

Po příjezdu na místo incidentu si jednající policista vyžádá souhlas ke vstupu do společného obydlí. Souhlas je žádán od oznamovatele incidentu, v případě, kdy se nachází ve společném obydlí více členů, postačí policistovi souhlas kteréhokoliv z nich. V případě, kdy nebude dán souhlas policistovi ke vstupu do společného obydlí, je na jeho úsudku, zda využije možnosti oprávnění dle § 40 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, které mu dovoluje vstoupit do domácnosti bez souhlasu uživatele a vykonat tam potřebné kroky nebo opatření, pokud věc nesnese odkladu a vstup do obydlí je nezbytný pro ochranu života či zdraví osob. Pokud není možné z místa incidentu učinit objektivní závěr o hrozícím nebezpečí, policista kontaktuje operační středisko Policie ČR, které se pokusí o navázání kontaktu s ohroženou osobou [12].

Vstupem do obydlí je policista povinen oddělit násilnou osobu od ohrožené za účelem ukončení dalších útoků na ohroženou osobu, k zamezení ovlivňování při výpovědi a pro uklidnění situace. Osoby by měly být od sebe v takovém dosahu, kdy na sebe neuvidí ani se neuslyší. V případě, že policista zjistí přítomnost nezletilých osob, je nutné tyto osoby oddělit od násilné osoby. Dále policista zjišťuje jejich zdravotní stav, a zda byly přímo dotčeny násilným konfliktem. Pokud bude zjištěno na místě incidentu zranění osob, policista neodkladně zajistí jejich lékařské ošetření [12].

Dalším krokem policista vyzve násilnou a ohroženou osobu, případně svědky, kteří se vyskytují na místě, k prokázání totožnosti dle § 63 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR a následně žádá podání vysvětlení o incidentu dle § 61 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Pokud to situace umožňuje, osoby vypovídají odděleně [12].

Při vyhodnocování přítomnosti klíčových znaků domácího násilí, policista použije otázky metodiky SARA DN jako pomůcku při komunikaci s násilnou a ohroženou osobou, odpovědi následně vyplní a poté založí tento materiál do spisu jako pomocný [12].

V případě, kdy bude zjištěna neoprávněná přítomnost násilné osoby v obydlí ohrožené osoby, policista vyzve násilnou osobu k opuštění obydlí a zároveň násilnou osobu poučí o neoprávněném setrvávání v obydlí ohrožené osoby, kterým se může dopustit trestného činu porušování domovní svobody dle § 178 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník [12].

3.6.2 Postup při vykázání

Policista je při provádění úkonů souvisejících s vykázáním povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby dle § 47 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Tuto povinnost však nemusí plnit, pokud hrozí nebezpečí z prodlení, eskalace konfliktu nebo v případě, kdy je zajišťování přítomnosti spojeno s nepřiměřenou čekací dobou [12].

Policista je následně povinen ústně informovat násilnou i ohroženou osobu o vykázání a zároveň je povinen poučit přítomné osoby o jejich právech a povinnostech dle § 45 a § 46 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Jestliže ohrožená nebo vykázaná osoba odmítne podepsat či převzít potvrzení o vykázání, policista neprodleně tuto skutečnost zaznamená do potvrzení [12].

Dalším krokem policista vyzve vykázanou osobu k vydání klíčů od společného obydlí, které má v držení a vymezí vykázané osobě prostor, na který se vykázání vztahuje. Před tím, než vykázaná osoba opustí vymezený prostor, má možnost vzít si věci pro osobní potřebu (např. léky, oblečení či hygienické potřeby), osobní cennosti a osobní doklady [12].

Jestliže vykázaná osoba odmítne opustit vymezený prostor i po předchozích výzvách, policista je oprávněn dle § 53 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., použít donucovací prostředek za účelem prosazení vykázání. Poté bez zbytečného odkladu policista poskytne vykázané osobě informace o možnostech náhradního ubytování (seznam ubytovacích zařízení v místě bydliště a nejbližším okolí) a s tím související nezbytnou součinnost. Od vykázané osoby si dále policista dle § 45 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR vyžádá adresu pro doručování. Ohroženou osobu policista dle § 46 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR poučí o možnostech využití služby specializující se na pomoc obětem domácího násilí včetně příslušného intervenčního centra, a to i v případě, kdy

k vykázání nedošlo. Ve třídní lhůtě od vykázání násilné osoby je policista dle § 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR povinen zkontrolovat dodržování povinností vyplývajících z vykázání [12].

Avšak Policie ČR se setkává i s případy, kdy k vykázání nedojde, neboť nebyly naplněny všechny znaky. Za těchto okolností policista poučí násilníka o právních následcích, jestliže se násilné chování bude opakovat [12].

3.6.3 Postup ve zvláštních případech

V případě domácího násilí může Policie ČR zasahovat i za zvláštních okolností. Jedná se především o specifické situace, kdy k násilnému jednání dochází mimo společné obydlí, např. na chatě nebo v hotelu. Pokud policista shledá u incidentu naplnění znaků domácího násilí a podmínky pro vykázání, může i v této situaci vykázat násilnou osobu ze společného bydlí, nikoli však z přechodného bydlení, např. z hotelového pokoje [12].

Další zvláštní případ pro policisty nastává, jestliže pachatelem je nezletilá osoba. Za těchto okolností má policista oprávnění osobu vykázat ze společného obydlí, avšak následně musí být předána orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Mezi zvláštní případy lze zařadit i situaci, kdy vykázaná osoba je zároveň jediná, která se stará o ohroženou osobu. Jestliže za těchto okolností nemůže být poskytnuta péče ohrožené osobě jiným vhodným jedincem, policista je povinen uvědomit o této skutečnosti příslušný odbor sociální péče obecního nebo městského úřadu. Není-li možnost zajištění péče ohrožené osobě, např. z důvodu pozdní hodiny, policista musí zajistit převoz ohrožené osoby do zdravotnické zařízení a poté o tom uvědomit příslušný odbor sociální péče [12].

3.7 Komunikace příslušníků Policie ČR

Jednou z nejdůležitějších vlastností, kterou by měl disponovat každý policista na dobré úrovni, je komunikační schopnost. Při komunikaci je důležité si uvědomit, že celkový přístup a postoj policisty k situaci se následně odráží v jednání násilné osoby a v ochotě oběti spolupracovat.

3.7.1 Komunikace s ohroženou osobou

Jednání a samotná komunikace s obětí domácího násilí bývá velmi náročná a stresující. Při jednání policisty je potřeba volit správný psychologický přístup, neboť nevhodným chováním a netaktním přístupem může dojít u oběti k již zmiňované sekundární viktimizaci. Pro správné sdělování informací ohrožené osobě je zpravidla určena verbální a nonverbální komunikace [14].

Oblast nonverbální komunikace tvoří následující kroky:

- Zrakový kontakt

Prvním krokem nonverbální komunikace je navázání očního kontaktu policisty s obětí. Očním kontaktem dává policista najevo podporu a povzbuzení. Je vhodné, aby policista hleděl na oběť přirozeným a přímým způsobem a při kladení otázek neuhýbal pohledem. Zrakovým kontaktem se zpravidla zlepšuje komunikace, což napomáhá zvýšit kvalitu odpovědí ohrožené osoby [14].

- Držení těla (postura)

Druhým krokem nonverbální komunikace rozumíme vhodné držení těla jednajícího policisty. Policista by měl kontrolovat své držení těla. Není vhodný vzpřímený postoj, vzpřímená či mírně vzad držená hlava, neboť tím policista signalizuje neosobní jednání a odtažitost. Odkláněním se, nahýbáním trupu

směrem od oběti může policista naznačovat odstup či averzi, čímž působí na oběť nepříznivě [14].

- Vzdálenost (proxemika)

Posledním krokem nonverbální komunikace lze chápat udržování optimální vzdálenosti mezi policistou a obětí. Vzdávající vzdáleností roste u oběti pocit neosobního jednání a oficiálnosti. Při jednání je vhodné se přizpůsobovat reakci oběti, aby si sama zvolila pro ni přijatelnou vzdálenost [14].

Oblast verbální komunikace zahrnuje:

- Paralingvistiku

Při komunikaci s ohroženou osobou je potřeba dbát na hlasitost, rychlost a rytmus ústního projevu. Policistům se doporučuje mluvit tlumeným hlasem, zřetelně, pomaleji a s delšími přestávkami mezi kladenými otázkami, čímž oběť nabývá dojem ohleduplnosti a trpělivosti [14].

- Aktivní naslouchání

Jednající policista by se měl stát pozorným posluchačem. Pomocí techniky komunikace, např. shrnováním a empatickým mlčením může policista umocnit dojem na oběť. Shrnutím policista opakuje podstatné body sdělení, které většinou zakončuje otázkou. Empatickým mlčením může policista oběť znervóznit nebo uklidnit. V tomto směru dává oběti spíše prostor pro srovnání myšlenek [14].

- Osobní vyjádření

Při jednání policisty s obětí je doporučováno zvolit cestu osobní formulace, neboť tím u oběti vyvolá pocit zájmu a pozornosti [14].

- Vyjádření samozřejmého

Zasahující policista může oběti sdělovat i skutečnost, které považuje za obvyklé. Jedná se především o ujištění bezpečnosti. Na ohroženou osobu pak často tyto výroky působí pocitem bezpečí, ochrany a oběť tak bývá klidnější [14].

- Vyjadřování pocitů

Z psychologického hlediska smí policista sdělit své pocity, kterými oběti potvrdí roli pomáhajícího a citlivého člověka, např. výrokem „Je mi líto, co se Vám stalo“. Samozřejmě existují i situace, kdy policista musí položit pár otázek, které jsou i v obvyklých situacích nepříjemné a ponižující [14].

3.7.2 Komunikace s násilnou osobou

Policista by měl při komunikaci zaujmout postoj nezaujatosti a otevřenosti. Při použití technik tlumících napětí ze strany policisty se předpokládá sebeovládání, komunikativní dovednosti a empatie. Postup pro správnou komunikaci lze rozčlenit na základě tří klíčových kroků [14].

Prvním krokem je aktivní naslouchání, které představuje při kontaktu s agresivní osobou tři funkce. První funkcí rozumíme účinek ventilu neboli výbuch vzteku agresora, který se projevuje přibližně minutu. Udrží-li policista minutu aktivního naslouchání, mělo by dojít k odlivu akutního napětí. Druhou funkcí, vzbuzování sympatií, dává policista najevo skutečný zájem nepřetržitým nasloucháním, čímž vyvolává u agresora pozitivní dojem. Třetí funkcí aktivního

naslouchání je získávání informací, které policista potřebuje pro kladení otázek. Většinou sdělení pronesená v empatickém rozrušení poskytují policistovi klíčové informace pro další postup jednání [14].

Druhý krok představuje kladení otevřených otázek za účelem odbourání agresivního naladění a zklidnění pachatele. Dotazováním dává policista agresorovi najevo zájem a ochotu zabývat se jeho problémem. Položené otázky nutí agresora k lepší formulaci odpovědí, které sděloval již na začátku rozhovoru pod tlakem. Policista musí klást otázky tak, aby dotyčnému daly prostor k volnému vyjádření prožívaných pocitů. Předpokládá se obsáhlá odpověď, nikoli pouze ano či ne. Při kladení otevřených otázek je potřeba vyvarovat se jakýchkoliv provokací, kontrolovat sílu hlasu a zároveň pro udržení komunikace opakovat sdělené informace formou otázek [14].

Třetím a zároveň posledním krokem je argumentace a prosazování věcných hledisek. V tomto kroku se uplatňují zejména účinky policejního jednání, neboť po útlumu agresivních projevů lze komunikovat bezkonfliktním přístupem. Při argumentaci je doporučováno začínat pozitivně, akceptovat pochopitelné a srozumitelné argumenty druhé osoby, neboť je malá pravděpodobnost, že by subjektivní výklad jedince neobsahoval žádné prvky, s kterými by se nedalo souhlasit. Následně je třeba předložit objektivní pohled na věc a do rozhovoru zakomponovat policejně relevantní úvahy [14].

3.7.3 Metoda SARA DN

Myšlenka diagnostické metody SARA vznikla v Kanadě. V roce 1995 kanadský forenzní psycholog Randall Kropp a švédský forenzní psycholog Henrik Belfrage adaptovali tuto metodu pro práci policie, kdy prvními uživateli byli švédští policisté. V roce 2006 autoři metody SARA udělili výhradní povolení

Bílému kruhu bezpečí, který tuto jedinečnou diagnostickou metodu přizpůsobil českým podmínkám pod názvem „SARA DN“ [15].

Metoda je určena zejména pro vyškolené policisty, kteří přicházejí do kontaktu s případy domácího násilí. Použitím této metody by měl být zasahující policista schopen vyhodnotit aktuální situaci, odhadnout závažnost hrozby a na základě toho umět přijmout adekvátní opatření. Avšak policisté nejsou jedinými, kdo může metodu SARA DN užívat, neboť při své práci ji mohou využívat i další odborníci, kteří se dostanou do prvního kontaktu s obětí, např. sociální služby [15].

Metoda SARA DN je tvořena 15 otázkami rozdělených do 3 oddílů. V první části otázek se policista zaměřuje na násilí ve vztahu k blízké osobě, v druhé části pokládá otázky v rámci obecných sklonů násilné osoby k násilí a třetí částí zjišťuje zranitelnost ohrožené osoby [15].

4 METODIKA

Teoretická část je zpracována na základě rešerše odborné literatury, souvisejících legislativních dokumentů a internetových zdrojů týkající se problematiky domácího násilí.

K dosažení požadovaného cíle praktické části byly použity dvě následující kvalitativní metody:

- Polostrukturovaný rozhovor

Za hlavní metodu byl vybrán polostrukturovaný rozhovor, u kterého je nutné mít předem připravený seznam otázek, nicméně způsob a forma odpovědí na otázky zůstává pro respondenta volná. Pořadí otázek je možné u polostrukturovaného rozhovoru měnit.

Polostrukturovaný rozhovor byl založen na osmi primárních otázkách (viz níže). Celkem bylo provedeno deset rozhovorů s příslušníky Policie ČR Ústeckého kraje. Účelem rozhovoru bylo zjistit postoj, připravenost a požadavky kladené na příslušníky Policie ČR v oblasti domácího násilí. Vzhledem k malému počtu otázek byly odpovědi zaznamenávány na papír. Odpovědi respondentů jsou shrnuty v kapitole 5.1. Jednotlivé znění otázek a odpovědí je uvedeno v příloze 1-10.

1. *Jak dlouho pracujete u Policie ČR?*
2. *Setkal jste se někdy s případem domácího násilí, případně jak často?*
3. *Vyhovuje Vám právní úprava domácího násilí? Myslíte si, že má Policie ČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí?*
4. *S jakými problémy jste se během své práce setkal/a v oblasti práva domácího násilí?*

5. *Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připraven? Přivítal/a byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?*
 6. *Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?*
 7. *V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Připadají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?*
 8. *Jaký je Váš postoj jakožto policisty k problematice domácího násilí?*
- Analýza dokumentů

Jako vedlejší (doplňující) metoda byla použita analýza dokumentů, kdy není potřeba vytvářet nová data, nýbrž autor pouze popisuje a hodnotí již existující data. Vzhledem k tématu byly vybrány tři kazuistiky domácího násilí, které byly vyhodnoceny na základě postupů Policie ČR. Podklady byly získány z policejních evidencí.

5 VÝSLEDKY

5.1 Vyhodnocení rozhovorů s respondenty

Otázka: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má Policie ČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám chybí?

Shrnutí: Většina respondentů vnímá novelizovanou právní úpravu v rámci problematiky domácího násilí jako přínosný krok, neboť před tímto klíčovým krokem měla policie svázané ruce a v případech domácího násilí nemohla činit žádná rozhodnutí na pomoc ohrožené osoby. Zásadní pozitivum vidí především v oprávnění vykázat násilnou osobu ze společného obydlí a následně kontrolovat dodržování povinností vykazaného jedince. Avšak tři dotazovaní policisté hodnotí jejich oprávnění jako nedostatečná, neboť spatřují problém v potřebě několika souhlasů blízké osoby k řešení přestupku či trestného činu a jako následný problém hodnotí možnost násilné osoby zrušit nařízení vykázání na základě podání ve věci námitky.

Otázka: S jakými problémy jste se během své práce setkal/a v oblasti práva domácího násilí?

Shrnutí: Dotazovaní respondenti většinou uvádějí problém v nedodržování nekontaktování ohrožené osoby a nedodržování vymezeného prostoru vykazanou osobou. Avšak čtyři respondenti zatím nezaznamenaly žádné výrazné problémy.

Otázka: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připraven/a k řešení domácího násilí? Přivítal/a byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Shrnutí: Respondenti vysvětlují, že v problematice domácího násilí jsou proškoleni, nicméně pouze při nástupu nebo v rámci základní odborné přípravy. Příslušníci PČR jsou tak obeznámeni pouze s teoretickým základem postupu v případech domácího násilí, obecnou legislativou a dokumenty, které je potřeba vyplňovat. Dva respondenti uvádějí, že jsou školeni pouze pomocí zaslaných dokumentů, které si mají během své pracovní doby prostudovat, nicméně vzhledem k nedostatku a vytíženosti policistů nemají možnost přečíst dokument o několika stránkách a věnovat tomu dostatečnou pozornost. Všichni respondenti by tak uvítali pravidelné školení v rámci této problematiky, nejen k zopakování legislativy a oprávnění, ale také z psychologického hlediska, kde by jim byla nastíněna komunikace s ohroženou i násilnou osobou či správné jednání v případě přítomnosti dětí.

Otázka: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Shrnutí: Dotazovaní policisté považují zákroky Policie ČR v případech domácího násilí za psychicky náročné, zejména z hlediska vyhodnocení situace. V prvé řadě poukazují na problematiku komunikace, neboť špatným jednáním či položením otázek mohou policisté ještě více ublížit ohrožené osobě a způsobit tak sekundární újmy. Respondenti uvádějí náročnost při získávání podstatných a dostačujících informací od ohrožené osoby, neboť ta bývá při výslechu stydlivá, někdy i natolik vystresovaná, že není schopna objasnit situaci, obvykle bagatelizuje své výpovědi, popírá skutečné informace a snaží se odpovědnost za činy vzít na sebe. V důsledku těchto faktů jeden dotazovaný respondent poukazuje i na skutečnost, že jsou případy, kdy situace mohou být vyhodnoceny špatně. Proto nadále všichni respondenti zdůrazňují skutečnost, že není možné ve všech případech domácího násilí postupovat stejně, neboť situace nemusí být vždy jednoznačná a vyhodnotit, kdo je opravdu ohroženou a kdo násilnou

osobou a zda k domácímu násilí opravdu dochází, bývá složitější, než se zdá. Dva respondenti nadále doplňují i složitost v rámci dokumentace.

Otázka: V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Připadají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Shrnutí: Většina dotazovaných respondentů souhlasí s metodou SARA DN, užívají ji vždy u incidentů, které mají znaky domácího násilí. Připadá jim dobře zpracovaná a je to pro ně „takový“ návod, jak směřovat jednání s účastníky domácího násilí. Avšak tři respondenti hodnotí tuto metodu za užitečnou, nicméně v některých případech mají pocit, že je lepší řídit se „selským rozumem“ a vyhodnotit situace na základě svých pocitů a zkušeností než dle metody.

Otázka: Jaký je Váš postoj jakožto policisty/policistky k problematice domácího násilí?

Shrnutí: Respondenti vnímají domácí násilí jako závažný problém každodenního života společnosti, jelikož případů domácího násilí je nespočet a čísla stále narůstají. Zasahování u případů domácího násilí pro ně bývá velice nepříjemné, ať už z hlediska nejasností, jaká situace je na místě čeká, tak z hlediska rozhodnutí. Jeden respondent doplňuje svou odpověď na základě vlastních zkušeností, kdy musel na místě incidentu nejdříve zamezit dalšímu útoku namířeného proti ohrožené osobě, nicméně má i zkušenosti, kdy incident vyžadoval psychickou podporu ohrožené osobě a poskytnutí péče dětem. Z hlediska vyhodnocování všech případů uvádějí respondenti důležitost jejich rozhodnutí, neboť policista nikdy neví, co se stane, když odejde a nevyhodnotí situaci jako domácí násilí.

5.2 Analýza kazuistik

5.2.1 Kazuistika č. 1

- Popis kazuistiky č. 1

Dne 23. června 2018 ve večerních hodinách paní J. T. oznámila na Policii ČR napadení svým druhem R. B., který ji napadl v jejich společné domácnosti a způsobil jí na těle drobné pohmožděniny. Policie ČR oznámení přijala a následným šetřením zjistila, že J. T. byla týraná od roku 2010, kdy jí pachatel nadával a slovně urážel. Opakovaně ji fyzicky napadal, zejména údery pěstmi do obličeje a do oblasti žeber. Neustále ji nutil k pohlavnímu styku. V zimě roku 2011 ji pod vlivem alkoholu bezdůvodně udeřil a následně ji několikrát udeřil do oblasti obličeje. Dále jí opakovaně vyčítal, že je neschopná a k ničemu, že ho musí ve všem poslouchat, neboť on ji vytáhl z těžké situace. Při kojení jí dával pěsti do obličeje a žádal ji o pozornost. Pokud se mu ohrožená vzepřela, neboť nadále nechtěla akceptovat fyzické napadání, pachatel zesílil útoky. V případě, kdy chtěla incident několikrát oznámit, ji R. B. začal vyhrožovat, aby byla zticha nebo ji zbije. V důsledku těchto výhrůžek nebyl incident oznámen. Po nějakém čase se společně přestěhovali, nicméně chování násilníka se stupňovalo. Opakovaně jí vyhrožoval podříznutím či zabitím.

Celá situace vygradovala dne 23.6. 2018 v ranních hodinách, kdy je společně zamkl v domě a od vstupních dveří sebral klíče. Násilník ji začal obviňovat z nevěry, kopal do ní a strkal před nezletilými dětmi. Následně ji zvedl za krk tak, že ohrožená nemohla dýchat, začal ji mlátit pěstmi a křičet s kým mu je nevěrná. Poté, co násilníkovi J. T. oznámila vymyšlené jméno, odjel a poškozená zavolala na Policii ČR.

- Analýza kazuistiky č. 1

Dne 25.6. 2018 byly Policií ČR dle § 158 odst. 3 trestního řádu zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání zločinu znásilnění dle § 185 odst. 1 trestního zákoníku a zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí dle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) trestního zákoníku.

Po provedeném prověřování bylo dne 25.7. 2018 podle § 160 odst. 1 trestního řádu zahájeno trestní stíhání obviněného R. B. pro zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle ustanovení § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) trestního zákoníku v jednočinném souběhu s přečinem nebezpečné vyhrožování dle ustanovení § 353 odst. 1 trestního zákoníku a s přečinem vydírání dle ustanovení § 175 odst. 1 trestního zákoníku v jednočinném souběhu s přečinem omezování osobní svobody dle ustanovení § 171 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku.

Následně bylo ve věci policejním orgánem vyžádáno provedení znaleckých posudků u obviněného i u poškozené. Z těchto znaleckých posudků byl učiněn závěr, že u poškozené došlo vlivem jednání obviněného k rozvoji posttraumatické stresové poruchy, která omezovala poškozenou na obvyklém způsobu života po dobu delší než šesti týdnů a jejíž následky z psychiatrického hlediska lze považovat za těžkou újmu na zdraví. Na základě těchto zjištění byla provedena změna právní kvalifikace u zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí na § 199 odst. 1, odst. 2 písm. b) písm. d) trestního zákoníku

Po provedeném vyšetřování podal policejní orgán dne 25.3.2019 státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství návrh na podání obžaloby, který byl akceptován a 27.3.2019 byla státním zástupcem v této věci podána obžaloba. Okresním soudem byl následně obžalovaný za výše uvedené skutky odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání sedmi let. Proti rozsudku se však obžalovaný odvolal. Odvolal se i státní zástupce do výroku o výši trestu s tím, že požaduje

trest vyšší. O odvolání v současné době rozhoduje krajský soud, který však do současné doby nerozhodl.

Po oznámení na Policii ČR se žena s dětmi přestěhovala, zažádala o svěření dětí do výhradní péče a začala docházet na terapie, neboť vlivem jednání násilníka došlo u ženy k rozvoji posttraumatické stresové poruchy. Poškozená dodnes žije bez obžalovaného, má svěřené děti do péče a před násilníkem je nadále tajeno současné bydliště.

5.2.2 Kazuistika č. 2

- Popis kazuistiky č. 2

Dne 5.3. 2019 se osobně na SKPV dostavila poškozená J. I., která oznámila, že je dlouhodobě týraná ze strany jejího druha M. B., který ji začal ubližovat přibližně v červnu roku 2018, kdy se narodil jejich společný syn. Poškozená vysvětlovala, že k napadání docházelo v místě společného obydlí. Ze začátku ji opakovaně urážel, křičel na ni, vyhrožoval zabitím, což slyšeli v prosinci 2018 i pronajímatelé jejich bytu. Vyčítal jí, že se nedokáže dostatečně postarat o dítě a že je mu nevěrná, což poškozená odmítala. Poté se jeho agrese začala projevovat fyzicky. V několika případech ji udeřil pěstí do obličeje nebo do hlavy. K fyzickým útokům docházelo stále častěji, prakticky denně. Intenzita týrání se stupňovala, přičemž vše vyvrcholilo napadením dne 5.3. 2019 v ranních hodinách, kdy poškozenou nejprve opakovaně udeřil pěstí do hlavy a následně ji zbil násadou od koštěte, čímž jí způsobil mnohačetné hematomy na těle. Poté, co poškozená utekla z bytu vyhledat pomoc, na ni z okna křičel ať se nevrací a pokud se vrátí, tak ji zabije. Poškozená v tomto případě doběhla na vrátnici Policie ČR, kde během oznámení zkolabovala a byla odvezena vozem rychlé záchranné služby do nemocnice, kde byla následně hospitalizována.

- Analýza kazuistiky č. 2

Dne 5.3.2019 byly dle § 158 odst. 3 trestního řádu zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) trestního zákoníku a přečinu nebezpečné vyhrožování dle § 353 odst. 1 trestního zákoníku.

Po provedení prověřování bylo dle § 160 odst. 1 trestního řádu dne 6.3. 2019 zahájeno trestní stíhání obviněného M. B. pro spáchání zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) trestního zákoníku v jednočinném souběhu s přečinem nebezpečné vyhrožování dle § 353 odst. 1 trestního zákoníku.

Obviněný byl na základě podnětu policejního orgánu a návrhu státního zástupce vzat soudcem okresního soudu do vazby a jeho trestní stíhání probíhalo vazebně.

Na základě provedeného vyšetřování, výslechů svědků a znaleckých posudků podal policejní orgán dne 27.5.2021 návrh na podání obžaloby, který státní zástupce akceptoval a dne 30.5.2019 podal na obviněného obžalobu.

Okresní soud následně obžalovaného odsoudil pro výše uvedené skutky k trestu odnětí svobody v trvání čtyř let a uložil mu protitoxikomanickou ochrannou léčbu. Proti tomuto rozsudku se obžalovaný odvolal a odvolací krajský soud ve věci rozhodl tak, že jmenovaného rovněž odsoudil za uvedené skutky, ale upravil trest na tři roky odnětí svobody bez ochranné léčby.

Podle informací policie se poškozená ke svému druhovi vrátila a do současné doby s ním dále sdílí společnou domácnost.

5.2.3 Kazuistika č. 3

- Popis kazuistiky č. 3

Dne 30.10. 2018 se osobně na SKPV dostavila poškozená Z. K., která uvedla, že bydlí společně se synem P. K., který ve velké míře konzumuje alkohol. Přibližně od ledna 2017 ji začal pod vlivem alkoholu, nejméně jednou až dvakrát za měsíc fyzicky týrat, zejména když seděla v křesle a snažila se mu domluvit. Chytil ji za ruce a zvednuté ruce jí silně mačkal a tlačil dozadu, někdy ji bil otevřenou dlaní přes část hlavy, čímž jí způsobil hematomy na rukou a pohmožděniny na hlavě. V jednom případě ji přitiskl ke zdi, držel ji a křičel na ni, ať je zticha nebo ji zabije. V ojedinělém případě si na poškozenou sedl, když ležela v posteli a koleno jí tlačil na ruce. I přesto, že mu poškozená říkala, že se dusí, odmítal ji pustit. Jakmile ji pustil, poškozená utekla kvůli obavám na chodbu bytu, kde na ni vykřikoval, že by bylo lepší, kdyby umřela a byt byl jeho. Podlitiny měla po napadeních pravidelně, ale nikdy s nimi nebyla u žádného lékaře. Až dne 31.10. 2018 se svěřila své dceři R. K., která ji odvezla do nemocnice na ošetření a následně na Policii ČR.

- Analýza kazuistiky č. 3

Dne 31.10. 2018 byly dle § 158 odst. 3 trestního řádu zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) trestního zákoníku.

Nadále bylo policejním orgánem dle § 160 odst. 1 trestního řádu zahájeno trestní stíhání pro zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) trestního zákoníku.

Po provedeném vyšetřování podal policejní orgán dne 24.7. 2018 návrh na podání obžaloby, který státní zástupce Okresního státního zastupitelství akceptoval a podal obžalobu.

Okresním soudem byl obžalovaný odsouzen 15.11. 2018 k trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců, který mu byl podmíněčně odložen na dva roky. Zároveň mu byla uložena ochranná léčba ambulantního charakteru.

Poškozená v současné době žije sama, ze syna má strach a jeho jednání vnímá jako těžké příkoří.

6 DISKUZE

Hlavním cílem této práce bylo analyzovat postupy Policie ČR v případech domácího násilí a na základě výsledků navrhnout efektivní řešení pro policejní praxi. Aby bylo možné splnit hlavní cíl práce, byla v práci použita kvalitativní metoda polostrukturovaných rozhovorů s respondenty Policie ČR Ústeckého kraje, která byla doplněna o skutečné kazuistiky týkající se případů domácího násilí.

Teoretická část vychází především z rešerše knižních informačních zdrojů zabývajících se problematikou domácího násilí jak z psychologického, tak z odborného hlediska. Dále bylo čerpáno z aktuálně platných legislativních dokumentů a jiných relevantních informačních pramenů. Klade důraz na vysvětlení základních pojmů domácího násilí, definování aktérů a jejich charakteristiky a skutečné policejní postupy včetně analýzy metody SARA DN určené pro příslušníky Policie ČR a odborníky věnující se problematice domácího násilí.

Praktická část má za cíl analyzovat postupy Policie ČR jak z hlediska vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů, tak na základě kazuistik skutečných případů domácího násilí. Rozhovory byly provedeny s deseti příslušníky Policie ČR, dále jen respondenti, z Ústeckého kraje, kteří mají zkušenost s řešením skutečných případů domácího násilí. Zároveň je vhodné uvést, že respondenti pocházejí z kraje, který statisticky vychází jako nejhorší v počtech výskytu domácího násilí [13].

Některé otázky nelze jednoznačně vyhodnotit, a proto je v této části práce věnován prostor pro zamyšlení se nad zajímavými odpověďmi získaných z rozhovorů.

Na základě vyhodnocení otázky týkající se problematiky školení, kdy respondenti uváděli převážně nedostatek školení, přináší bakalářská práce D. Mikulíka opačný pohled, neboť autor v kapitole 7.3.1 zastává názoru, že policisté jsou dostatečně vyškoleni v problematice domácího násilí [16]. S tímto názorem se neztotožňuji a nemohu souhlasit, neboť jsem přesvědčena na základě výsledků mého šetření, že policisté by měli mít pravidelná školení, jelikož se jedná o závažný problém. Je nutno brát v potaz skutečnost, že každý případ je ojedinělý a zasahující policista musí z povinnosti vždy adekvátně postupovat, přestože nemusí mít předchozí zkušenosti s případem podobného charakteru. Podobně uvažují i respondenti v bakalářské práci D. Burešové v kapitole 3.7, kdy většina respondentů hodnotí školení v problematice domácího násilí jako nedostačující [17].

Většina dotazovaných policistů se shoduje, že jedním ze složitějších problémů při zákroců Policie ČR je rozpoznat domácí násilí od rodinného sporu. Toto tvrzení podporuje výzkum STEM pro občanské sdružení Bílý kruh bezpečí z roku 2006, jehož výsledky značí, že domácí násilí není schopno rozpoznat 82 % osob, zejména se jedná o osoby, které mají k účastníkům bližší vztah než příslušníci policie, např. příbuzní, přátelé [18]. Další problém pak nastává v oblasti komunikace s aktéry domácího násilí. Dotazovaní respondenti poukazují na psychickou náročnost komunikace a na samotnou složitost objektivního posouzení situace. Nicméně v této problematice přináší zajímavý úhel pohledu bakalářská práce D. Mikulíka, kdy autor v kapitole 7.4.1 poukazuje na komunikační bariéru na místě incidentu, neboť policisté mohou přijít do kontaktu s neslyšícím jedincem. Dále také popisuje složitost komunikace se seniorem [16]. Z mých výsledků šetření nevyplývá žádná problematická komunikační bariéra, avšak předpokládám, že další komunikační bariéru by mohl způsobit cizí jazyk, neboť v České republice žijí občané pocházející z jiných zemí, kteří český jazyk neovládají vůbec nebo na slabé úrovni.

V případě metody SARA DN uvádějí respondenti různé názory. Většina vnímá metodu jako přínos, tři dotazovaní policisté se řídí primárně zkušenostmi. Za těchto okolností není možné stanovit jednoznačný přínos metody, neboť otázky SARA DN by měly být nápomocné pro vyhodnocení znaků domácího násilí, což u většiny případů po položení otázek zůstává stále nerozpoznatelné. Na tuto problematiku se osobně dívám rozporuplně, neboť je to za určitých okolností dobře zpracovaná metoda. Avšak nemyslím si, že je vhodné, aby přesné znění otázek bylo dostupné veřejnosti.

Ačkoliv na obtížnost v administrativní činnosti poukazují pouze dva dotazovaní respondenti, shledám vám to jako další podnět, který by měl být upraven. Neboť na základě dotazníkové šetření bakalářské práce D. Burešové v kapitole 3.8 49,2 % respondentů uvádí, že nejsou schopni správně zadokumentovat případ domácího násilí bez pomoci [17].

Druhou část šetření tvořily kazuistiky. K analýze byly zvoleny tři případy, které byly oznámeny na Policii ČR v letech 2018 a 2019. Ve všech případech docházelo převážně k fyzickému napadání. První kazuistika poukazuje na skutečnost, že násilná osoba nebyla vykázána, neboť se ohrožená osoba ihned po oznámení na Policii ČR odstěhovala a k násilníkovi se nevrátila. Druhá kazuistika opět poukazuje na fakt, že násilník nebyl vykázán, jelikož byl stíhán vazebně, nicméně v tomto případě se ohrožená osoba vrátila zpět k násilníkovi. Třetí kazuistikou je popsáno domácí násilí mezi matkou a synem, kdy syn byl vykázán, nicméně žena své oznámení podala z donucení své dcery.

Výsledky této bakalářské práce mohou být nadále použity pro obsáhlejší výzkum zaměřený na více respondentů z více krajů ČR.

6.1 Návrh

Na základě zjištěných skutečností navrhuji některá doporučení k efektivnějšímu přístupu Policie ČR v případech domácího násilí.

Prvním doporučením je zlepšení kvality proškolení v problematice domácího násilí. Každý příslušník Policie ČR, který přichází do kontaktu s domácím násilím nebo je zcela pravděpodobné, že by mohl přijít, by měl být pravidelně školen, minimálně jedenkrát za rok. Školení by mělo zejména policistům poskytovat aktuální znění právních norem a přinášet ucelený pohled na problematiku. Předmětem školení by měla být nejen teoretická část, ale také praktická. Praktická část by obsahovala modelové situace, kde by každý příslušník Policie ČR měl možnost vyzkoušet si řešení dané situace domácího násilí pod odborným dozorem. Policista by měl tak nejen možnost ujasnit si své pochyby při zasahování domácího násilí, zjistit případné nedostatky, ale mohl by být obohacen i o nové poznatky. Školitelem této problematiky by mohl být příslušník Policie ČR, který má dlouholetou praxi s případy domácího násilí, tudíž je předpokladem, že se v dané problematice velmi dobře orientuje.

Druhé doporučení úzce souvisí s pravidelným školením policistů, nicméně zde se jedná o problematiku v oblasti komunikace. Každý policista by měl být proškolen v rámci komunikace s ohroženou a násilnou osobou. Toto školení by mělo mít opět teoretický a praktický základ postavený na modelových situacích. Policisté by tak opět měli možnost vyzkoušet si jednání s účastníky domácího násilí pod odborným dohledem. Školitel by tak následně zkušební jednání policisty vyhodnotil a na základě toho shrnul, kde se policista dopustil chyby, kdy jednal správně, což by policistovi opět poskytlo nové zkušenosti.

Třetím doporučením reaguji na jeden z vážnějších problémů v případě domácího násilí, čímž je samotné vyhodnocení situace, neboť většina

respondentů uváděla právě skutečnost, kdy na místě incidentu nejsou jasné rozeznatelné znaky domácího násilí ani po vyplnění otázek metody SARA DN. Vzhledem k této skutečnosti doporučuji, aby na místo incidentu s podezřením na domácí násilí byli vysláni pouze policisté, kteří jsou proškoleni v problematice nebo policisté, kteří mají větší zkušenosti s případy domácího násilí.

Posledním navrhovaným opatřením ke zlepšení připravenosti policistů v řešení problematiky domácího násilí je zjednodušení postupu v oblasti administrativy, neboť to policistům přinese přehlednost, která může vést i k rychlejšímu přístupu k vyřešení případu. Samozřejmě je nezbytné držet se zákonných norem, nicméně úřední záznamy k dané problematice, zejména k institutu vykázání by měly být jednoduché, srozumitelné a stručné.

7 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala problematikou oprávněných postupů Policie ČR v případech domácího násilí, kdy na začátku práce byly vytyčeny cíle pro teoretickou i praktickou část.

V teoretické části bakalářské práce jsem se zabývala popisem základních pojmů v oblasti domácího násilí, charakteristikou aktérů, aktuální legislativní úpravou a v neposlední řadě jsem se věnovala Policii ČR, jejím postupům v případě domácího násilí, institutu vykázání a komunikaci s jednotlivými osobami.

V praktické části jsem se zabývala stanoveným cílem, kterým bylo vyhodnocení jednotlivých rozhovorů s respondenty Policie ČR a analýzou kazuistik případů domácího násilí.

Studiem a rozbohem jsem došla k závěru, že by bylo vhodné klást větší důraz na proškolení příslušníků Policie ČR v rámci problematiky domácího násilí. Nadále se věnovat nejen teoretickým postupům a dokumentaci, ale snažit se rozvíjet i policistovi komunikační dovednosti z hlediska správného jednání s ohroženou a násilnou osobou.

Závěrem lze konstatovat že novelizace zákona napomohla Policii ČR v řešení případech domácího násilí, zejména zavedením tzv. institutu vykázání.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR – Česká republika

LGBT – Lesby, gayové, bisexuálové a transgender osoby

PČR – Policie České republiky

EU – Evropská unie

IZS – Integrovaný záchranný systém

IS – Informační systém

ETR – Evidence trestního řízení

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. 2.*, přeprac. vyd. Praha: proFem, 2008. ISBN 978-80-903626-7-3.
- [2] STRÍLKOVÁ, Patricie a Marek FRYŠTÁK. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. 1.* Ostrava: Key Publishing, 2009. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-022-4.
- [3] MATOUŠEK, Oldřich. *Encyklopedie sociální práce. 1.* Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.
- [4] ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: Kontext, dynamika a intervence. 1.* Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.
- [5] PAPERSTEINOVÁ, Lucie, Jiřina NAVRÁTILOVÁ a Libor BOTEK. *Domácí násilí: příručka (nejen) pro pastorační pracovníky. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Orientace (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-149-4.*
- [6] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7386-4.*
- [7] KOTKOVÁ, Martina. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce. 1.* Brno: Spondea, 2014. ISBN 978-80-2607-191-4.

- [8] FLURY, Marianne, Elisabeth NYBERG a Anita RIECHER-RÖSSLER. Domestic violence against women: Definitions, epidemiology, risk factors and consequences. *Swiss Medical Weekly* [online]. [cit. 2021-05-10]. ISSN 1424-7860. Dostupné z: doi:10.4414/smw.2010.13099
- [9] ČÍRTKOVÁ, Ludmila a Petra VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. 1. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2014-2.
- [10] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Viktimologie pro forenzní praxi*. 1. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0582-1.
- [11] VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. 1. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8.
- [12] Policie ČR. *Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní* [online]. [cit. 2021-05-11]. Dostupné z: www.policie.cz/soubor/mp-1-2010-docx.aspx
- [13] Bílý kruh bezpečí. *Statistiky* [online]. [cit. 2021-05-11]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/rubrika/statistiky/>
- [14] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie. 2., rozšířené vydání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-581-4.

- [15] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. 1. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.
- [16] MIKULÍK, Daniel. *Komunikace policie v situacích domácího násilí*. Olomouc, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Ústav pedagogiky a sociálních studií. Vedoucí práce Lenka Holá.
- [17] BUREŠOVÁ, Dana. *Domácí násilí*. Liberec, 2011. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky. Vedoucí práce Jiří Vacek.
- [18] *STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR: Domácí násilí II. Shrnutí základních výsledků reprezentativního výzkumu pro občanské sdružení Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s.* 2006.

10 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 - Vykázání v roce 2007-2013	27
Tabulka 2 - Vykázání v roce 2014-2020	27

11 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Rozhovor č. 1

Příloha 2: Rozhovor č. 2

Příloha 3: Rozhovor č. 3

Příloha 4: Rozhovor č. 4

Příloha 5: Rozhovor č. 5

Příloha 6: Rozhovor č. 6

Příloha 7: Rozhovor č. 7

Příloha 8: Rozhovor č. 8

Příloha 9: Rozhovor č. 9

Příloha 10: Rozhovor č. 10

Příloha 1: Rozhovor č. 1

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Odpověď: U policie pracuji již 14 let.

Otázka č. 2: Setkal jste se někdy s případem domácího násilí, případně jak často?

Odpověď: S případy domácího násilí jsem se setkal, zvláště teď v této nelehké době, kdy je každý převážně doma řešíme minimálně jeden případ týdně.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má PČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám tam chybí?

Odpověď: Nevyhovuje, rád bych dělal svoji práci dobře, ale většinou pokud chci dořešit nějaký případ domácího násilí, musím neustále vyžadovat souhlas blízké osoby. Dále mi také vadí možnost pachatele podat námitky ve věci vykázání.

Otázka č. 4: S jakými problémy jste se během své práce setkal v oblasti práva domácího násilí?

Odpověď: Převážně řešíme problémy s muži, které jsme vykázali ze společné domácnosti. Nedodržují nekontaktování a snaží se neustále nějakým způsobem navázat kontakt se svou manželkou.

Otázka č. 5: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připraven k řešení domácího násilí? Přivítal byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Odpověď: Školení ohledně této problematiky moc nemáme, mé poslední a zároveň první školení bylo hned v začátcích mé kariéry u policie, kdy byl rovněž novelizován zákon a domácí násilí tak bylo více řešenou problematikou. Pravidelné školení by určitě uvítala většina z nás, protože domácí násilí je na

denním pořádku a rozhodně bych ocenil i nějaké školení, co se týká komunikace s účastníky domácího násilí, neboť to je dle mého názoru další kámen úrazu.

Otázka č. 6: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Odpověď: Složitě to opravdu je, protože nikdy nevíte, co vás na místě incidentu čeká a zda vyhodnotíte celou situaci správně. Dále bych rád poukázal na složitost s dokumentací, neboť mi připadá do určité míry dost komplikovaná.

Otázka č. 7: V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Připadají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Odpověď: Otázky mi připadají vhodně zpracované, je to pro mě takové vodítko pro jednání s účastníky domácího násilí, neboť nemusím vymýšlet otázky, které bych položil nevhodným způsobem.

Otázka č. 8: Jaký je Váš postoj jakožto policisty k problematice domácího násilí?

Odpověď: Je to velice závažná problematika každodenního života. Případů domácího násilí je nespočet a čísla stále rostou.

Příloha 2: Rozhovor č. 2

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Odpověď: Jsem u policie rok a půl.

Otázka č. 2: Setkal jste se někdy s případem domácího násilí v rámci svého zaměstnání, případně jak často?

Odpověď: Naše oddělení řeší tak jeden případ za měsíc.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má PČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám tam chybí?

Odpověď: Policie nemá zas tak velká oprávnění, jak se zdá. Za vším musí být spousta souhlasů.

Otázka č. 4: S jakými problémy jste se během své práce setkal v oblasti práva domácího násilí?

Odpověď: Problémy jsem zatím nijak výrazně řešit nemusel, v mnoha případech je vykázání akceptováno oběma stranami, ale občas se stane, že dojde k nějakému porušení vykázanou osobou.

Otázka č. 5: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připraven k řešení domácího násilí? Přivítal byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Odpověď: Nemám. Proškolen jsem samozřejmě byl během základní odborné přípravy, ale abych pravdu řekl, získal jsem pouze teoretický náhled k této problematice a pokud zasahujete u svého prvního případu připadáte si nepřipravený, protože nevíte, jak správně jednat s násilnou a ohroženou osobou. Někaké školení bych určitě uvítal, nejen k osvětlení legislativy, ale také jak vhodně postupovat a komunikovat při zásahu.

Otázka č. 6: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Odpověď: Je to hlavně psychicky náročné. Setkávám se často s případy, kdy s ohroženou osobou není rozumná řeč, všechny útoky popírá, snaží se zlehčovat situaci a není ochotna spolupracovat.

Otázka č. 7: V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Připadají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Odpověď: Dodržuji metodu SARA DN, připadá mi v pořádku.

Otázka č. 8: Jaký je Váš postoj jakožto policisty k problematice domácího násilí?

Odpověď: Nepříjemná záležitost, někdy musím být i v roli utěšitele ohrožené osoby. Rozhodně je to závažný společenský problém.

Příloha 3: Rozhovor č. 3

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Odpověď: Pracuji zde již druhým rokem.

Otázka č. 2: Setkala jste se někdy s případem domácího násilí, případně jak často?

Odpověď: Tento typ případu řešíme zhruba třikrát do měsíce, kdy jsme voláni k nějakému násilí.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má PČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám tam chybí?

Odpověď: Ano, hlavně v tom, že záleží na mém rozhodnutí o vykázání po vyhodnocení incidentu.

Otázka č. 4: S jakými problémy jste se během své práce setkala v oblasti práva domácího násilí?

Odpověď: Za ty dva roky jsem zatím žádné problémy neměla. Vždy bylo vše dodrženo.

Otázka č. 5: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připravena k řešení domácího násilí? Přivítala byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Odpověď: Byla jsem proškolená při nástupu k policii, nicméně určitě bych ráda absolvovala i další z důvodu častého výskytu případů, kdy se potýkám i s přítomností dětí.

Otázka č. 6: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Odpověď: Ano, ať z hlediska komunikace, tak z hlediska vyhodnocení.

Otázka č. 7: V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Připadají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Odpověď: Ano, řídím se jedinečně touto metodou.

Otázka č. 8: Jaký je Váš postoj jakožto policistky k problematice domácího násilí?

Odpověď: Dívám se na to jako na špatnou zkušenost vzhledem k tomu, že se často setkávám s případy, kdy je těžké rozeznat, zda se jedná o tzv. „Itálii“ nebo jde opravdu o domácí násilí.

Příloha 4: Rozhovor č. 4

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Odpověď: Tři roky.

Otázka č. 2: Setkal jste se někdy s případem domácího násilí, případně jak často?

Odpověď: Odhadem řešíme tak pět případů za půl roku.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má PČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám tam chybí?

Odpověď: Myslím si, že policie má dostatečná oprávnění při řešení domácího násilí, proto současnou právní úpravu hodnotím kladně, dle mého názoru je to jeden z těch lepších kroků do budoucna.

Otázka č. 4: S jakými problémy jste se během své práce setkal v oblasti práva domácího násilí?

Odpověď: S problémy jsem se neseťkal.

Otázka č. 5: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připraven k řešení domácího násilí? Přivítal byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Odpověď: Myslíte školení, kdy nám na oddělení zašlou několika stránkový dokument, který si mám během práce přečíst? Na to bohužel nemám čas ani já, ani kolegové. S problematikou domácího násilí jsem seznámen, základ mi byl vysvětlen během odborné přípravy, ale určitě bych uvítal pravidelné školení.

Otázka č. 6: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Odpověď: Bývají situace, kdy znaky pro naplnění domácího násilí nejsou tak jednoznačné.

Otázka č. 7: V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Připadají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Odpověď: Ne, obvykle komunikuji s ohroženou a násilnou osobou dle svého uvážení.

Otázka č. 8: Jaký je Váš postoj jakožto policisty k problematice domácího násilí?

Odpověď: Každé rozhodnutí je velice důležité, nikdy nevíme, co se stane, když odejdeme.

Příloha 5: Rozhovor č. 5

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Odpověď: U policie pracuji již řadu let, letos to bude dvacet tři let.

Otázka č. 2: Setkal jste se někdy s případem domácího násilí, případně jak často?

Odpověď: Domácí násilí řeším málo, přibližně čtyři incidenty za rok.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má PČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám tam chybí?

Odpověď: Musím říct, že novelizace zákona byla správný krok, jelikož dříve jsme zasahovali u případů domácího násilí se svázanýma rukama, neměli jsme žádná oprávnění, nemohli jsme poskytnout pomoc oběti.

Otázka č. 4: S jakými problémy jste se během své práce setkal v oblasti práva domácího násilí?

Odpověď: Většinou jsem řešil problém týkající se vykázané osoby, která chtěla neustále navázat kontakt s ohroženou.

Otázka č. 5: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připraven k řešení domácího násilí? Přivítal byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Odpověď: Dle mého názoru není na školení v této problematice kladen takový důraz. Sám jsem byl školitelem okresu této problematiky, bohužel v dnešní době na to není mnoho času. Měli bychom si uvědomit, že příslušníci policie nepřichází do styku pouze s domácím násilím, ale řeší i další závažné činy. Během mých školení jsem se snažil vysvětlit hlavně právní podstatu, postup a jaké formuláře je na místě incidentu potřeba vyplnit. Avšak pokud byli přítomni i policisté, kteří se s touto problematikou zatím nesešli, nemohli si udělat ucelený pohled a nemohli být důkladně proškoleni. Byl bych rád, kdyby se v této problematice pravidelně školilo, jak z praktického hlediska, např. dle

nějakých zkušeností a vyhodnocování případů, tak i po odborné stránce, např. jak správně jednat s účastníky domácího násilí, což by samozřejmě probíhalo pod záštitou odborníka.

Otázka č. 6: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Odpověď: Ano. Nejen, že musím zjistit, zda byly naplněny všechny znaky, ale také musím vyhodnotit celou situaci a rozeznat kdo je skutečná oběť a kdo násilník. V praxi pak nezkušený policista může situaci vyhodnotit špatně, nevykázat osobu a k násilí tak mezi partnery může docházet nadále, což pak mívá větší dopad, hlavně na ohroženou osobu.

Otázka č. 7: V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Případají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Odpověď: Lze tuto problematiku řešit i bez otázek SARA DN, v ojedinělých případech ji použiji, ale jinak se řídím dle mých zkušeností.

Otázka č. 8: Jaký je Váš postoj jakožto policisty k problematice domácího násilí?

Odpověď: Nejtěžší pro mě bývá rozhodnout, zda incident vykazuje znaky domácího násilí.

Příloha 6: Rozhovor č. 6

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Odpověď: Dvanáct let.

Otázka č. 2: Setkal jste se někdy s případem domácího násilí, případně jak často?

Odpověď: Dva případy během jednoho měsíce.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má PČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám tam chybí?

Odpověď: Ne, vadí mi potřeba souhlasu blízkých osob k řešení přestupku nebo trestného činu a možnost námitky.

Otázka č. 4: S jakými problémy jste se během své práce setkal v oblasti práva domácího násilí?

Odpověď: Vykázané osoby převážně nedodrží nekontaktování ohrožené osoby.

Otázka č. 5: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připraven k řešení domácího násilí? Přivítal byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Odpověď: Poprvé jsem byl proškolen v rámci základní odborné přípravy a podruhé jsem byl poslán na školení, nicméně nic zásadního a nového mi to neposkytlo. Stále byly vysvětlovány zákony, co je třeba dodržovat a jaké papíry máte vyplnit. Pravidelná školení jsou dobrým nápadem, ale určitě by záleželo, jakou hodnotu to bude mít a co to příslušníkům policie poskytne. Já bych se zaměřil i na komunikace na místě incidentu.

Otázka č. 6: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Odpověď: Ano, častým problémem bývá komunikace a získání dostatečného množství informací o celé situaci. Složitě pro mě bývá i vyplňování formulářů, které jsou součástí záznamu o incidentu.

Otázka č. 7: V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Připadají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Odpověď: Ano, jsem s nimi spokojený, je to pro mě taková „kuchařka“ jak jednat s účastníky.

Otázka č. 8: Jaký je Váš postoj jakožto policisty k problematice domácího násilí?

Odpověď: I přesto, že se problematikou domácího násilí zabývá několik státních a nestátních institucí, např. Bílý kruh bezpečí, domácího násilí se dle mého názoru dopouští stále více lidí.

Příloha 7: Rozhovor č. 7

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Odpověď: K policii jsem přišla v roce 2018, takže skoro tři roky.

Otázka č. 2: Setkala jste se někdy s případem domácího násilí, případně jak často?

Odpověď: Řekla bych, že je to individuální, někdy máme případ každý týden, někdy řešíme jeden případ za měsíc či dva měsíce.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má PČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám tam chybí?

Odpověď: Ano, za mě je dostačující.

Otázka č. 4: S jakými problémy jste se během své práce setkala v oblasti práva domácího násilí?

Odpověď: Vykázaný jedinec nedodržel vymezený prostor a kolem společného bytu se pokoušel pohybovat několikrát během doby vykazání.

Otázka č. 5: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připravena k řešení domácího násilí? Přivítala byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Odpověď: Dostatek určitě ne. Školením jsem prošla během odborné přípravy a od té doby dostávám akorát aktualizované dokumenty týkající se této problematiky, které bych si měla prostudovat během pracovní doby. Jelikož nás je na oddělení málo, nemohu se tomu věnovat do detailů. Pravidelné školení formou přednášky bych uvítala.

Otázka č. 6: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Odpověď: Ano, neboť vždy není snadné vyhodnotit situaci a zjistit co se stalo. Ani jednání nebývá zrovna lehké, vždy se naskytne nějaká komplikace.

Otázka č. 7: V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Připadají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Odpověď: Nepřipadají mi vhodně sepsané, některé otázky bych vynechala nebo jinak formulovala, ale nad jiným nápadem jsem nepřemýšlela a raději se držím přesného znění.

Otázka č. 8: Jaký je Váš postoj jakožto policistky k problematice domácího násilí?

Odpověď: Jsem ráda, že se Česká republika v této problematice posunula zase o kus dál, nejen na základě zavedení tzv. institutu vykázaní ale i v prevenci. Avšak dle statistik o vykázaní, čísla stále přibývají.

Příloha 8: Rozhovor č. 8

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Odpověď: Rok a půl.

Otázka č. 2: Setkal jste se někdy s případem domácího násilí, případně jak často?

Odpověď: Ano, zhruba jeden případ za měsíc.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má PČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám tam chybí?

Odpověď: Ano, jako policista mám oprávnění vykázat násilnou osobu a možnost provádět následné kontroly, zda vykázaný jedinec dodržuje, co je třeba.

Otázka č. 4: S jakými problémy jste se během své práce setkal v oblasti práva domácího násilí?

Odpověď: Vykázaná osoba kontaktuje ohroženou osobu, vyskytuje se na místech vymezeného prostoru nebo ve společné domácnosti, kam má po dobu deseti dnů zákaz.

Otázka č. 5: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připraven k řešení domácího násilí? Přivítal byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Odpověď: Vstupní školení je myslím dostačující, ale určitě bych přivítal pravidelné školení pro další poznatky, které by nám policistům mohly v praxi posloužit.

Otázka č. 6: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Odpověď: Řešení situace je převážně psychicky náročné, hlavně pokud vážne komunikaci, např. v případě kdy ohrožená nebo násilná osoba nespolupracuje.

Otázka č. 7: V případech domácího násilí dodržíte otázky dle metody SARA DN? Případají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Odpověď: Postupuji vždy podle otázek SARA DN. Případají mi srozumitelné.

Otázka č. 8: Jaký je Váš postoj jakožto policisty k problematice domácího násilí?

Odpověď: Policistům určitě výrazně pomohlo zavedení institutu vykázání, nicméně já bych zavedl delší dobu pro vykázání, deset dní mi připadá málo.

Příloha 9: Rozhovor č. 9

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Odpověď: U policie pracuji zatím tři roky.

Otázka č. 2: Setkal jste se někdy s případem domácího násilí, případně jak často?

Odpověď: Setkávám se v práci s případy domácího násilí. Většinou vyjíždíme ke dvěma až třem případům do měsíce.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má PČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám tam chybí?

Odpověď: Ano, za mě dostačující vzhledem k institutu vykazání.

Otázka č. 4: S jakými problémy jste se při své práci setkal v oblasti práva domácího násilí?

Odpověď: Musím říct, že během své práce jsem zatím nenarazil na problém, který by nešel vyřešit.

Otázka č. 5: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připraven k řešení domácího násilí? Přivítal byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Odpověď: Pravidelné školení bych přivítal, jelikož jsem byl proškolen pouze při nástupu a nyní se proškoluji samotnými případy, neboť by se dalo říct, že každý případ mi přináší nějakou jinou zkušenost.

Otázka č. 6: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Odpověď: Jak se to vezme, je to individuální, např. někdy komunikace s ohroženou a násilnou osobou probíhá v rámci možností a účastníci spolupracují, jindy dochází k vulgárním urážkám a neochotě komunikovat.

Otázka č. 7: V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Připadají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Odpověď: Proti metodě nemám výhrady, ale občas se řídím pouze selským rozumem.

Otázka č. 8: Jaký je Váš postoj jakožto policisty k problematice domácího násilí?

Odpověď: Domácí násilí vnímám jako incidenty, ke kterým by nemělo docházet.

Příloha 10: Rozhovor č. 10

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Odpověď: Deset let.

Otázka č. 2: Setkal jste se někdy s případem domácího násilí, případně jak často?

Odpověď: Já řeším tak jeden až dva případy za měsíc.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám právní úprava v rámci domácího násilí? Myslíte si, že má PČR v současné době dostatečné zákonné oprávnění při řešení domácího násilí? Pokud ano, v čem konkrétně, případně co Vám tam chybí?

Odpověď: Ano, kladně hodnotím vykázání a kontrolu.

Otázka č. 4: S jakými problémy jste se během své práce setkal v oblasti práva domácího násilí?

Odpověď: Nedodržování vymezeného prostoru a nekontaktování ohrožené osoby.

Otázka č. 5: Máte dostatek školení v rámci problematiky domácího násilí? Cítíte se odborně připraven k řešení domácího násilí? Přivítal byste pravidelné školení v rámci problematiky domácího násilí?

Odpověď: Nemám, ale myšlenku pravidelného školení hodnotím kladně, vždy se má člověk co učit a žádné školení není na škodu.

Otázka č. 6: Považujete zákroky Policie ČR v souvislosti s domácím násilím za složité, případně v čem?

Odpověď: Ano, pokud špatně položíte otázku ohrožené osobě, může se na místě ještě více zhroutit a poté není ani ochotná s vámi komunikovat.

Otázka č. 7: V případech domácího násilí dodržujete otázky dle metody SARA DN? Připadají Vám správně zpracovány nebo situaci řešíte jiným způsobem?

Odpověď: Každý případ je ojedinělý, nezpochybňuji tuto metodu, ale mám pocit, že občas je lepší jednat dle svých zkušeností.

Otázka č. 8: Jaký je Váš postoj jakožto policisty k problematice domácího násilí?

Odpověď: Myslím si, že pro každého policistu je náročné zasahovat u těchto případech, hlavně po psychické stránce. Většinou se setkávám s vulgárním agresorem, který se snaží opětovně napadat svou ženu a s dětmi, které jsou vystresované a bojí se nás. Když to pak opravdu člověk vidí na vlastní oči, čeho všeho jsou schopni, říkám si, co asi vyrostou z těch dětí s takovým traumatem, proto domácí násilí považuji za závažný a dlouhodobý problém společnosti.